

Arhitectura

Organizațiile profesionale, tipuri, ambiții și relevanțe

arh. Șerban Țigănaș, președintele Ordinului Arhitecților din România

În peisajul profesional al construcțiilor există mai multe organizații profesionale, ale arhitecților, inginerilor, urbanistilor și ale altor categorii sau subcategorii. Unele sunt mai vechi, sau cel puțin se revendică drept continuatoarele unor organizații din trecut, altele mai noi, după modele internaționale. Cert este că de aceste organizații se leagă multe speranțe de schimbare radicală, sau măcar de mai bine în domeniile respective.

Tot către acestea se îndreaptă constant și firesc aș spune, nemulțumirile celor care își doresc să (le) fie mai bine. De multe ori însă, toți cei care au așteptări și mai ales cei care sunt membri ai organizațiilor, nu cunosc nici rolul și nici misiunile asumate sau conferite de documentele fondatoare și nici limitele de manevră în care o astfel de organizație poate să opereze, în funcție de tipul ei.

În final cu toții ne gândim la prosperitate, dar oare ea este scopul posibil de abordat direct și eventual unic al asocierilor profesionale?

Pentru a construi un răspuns încep cu o clasificare a tipurilor de organizații care va putea contribui la înțelegerea subiectului. Cred că e importantă mai ales pentru că unele profesii aspiră la alte formule decât cele pe care le au în prezent, în timp ce alții sunt animați de dorința de a contopi mai multe asociații diferite și distincte, cu scopul unei creșteri a relevanței în urma unei astfel de uniri. Din păcate, nu întotdeauna așa ceva este tehnic posibil și nici măcar dezirabil, dar pentru aceasta e necesară o înțelegere suficientă a problemelor specifice.

Organizații înființate prin liberă asociere sau prin lege

Prima distincție importantă este cea legată de înființarea organizației. Două ramuri sunt posibile și evident conduc la direcții substanțial diferite: organizații înființate prin liberă asociere și organizații înființate prin lege.

Prima categorie este mai numeroasă și permite formule diverse, a doua fiind o formă de mandatare a profesiei de către stat să gestioneze exercițiul profesional și este specifică profesiilor liberale reglementate.

În domeniul construcțiilor, a doua categorie este reprezentată doar de Ordinul Arhitecților și de Registrul Urbanistilor, primul

având la bază legea 184/2001, cel de-al doilea fiind reglementat de legea urbanismului, care se referă la întreg cadrul domeniului.

În mod evident aceste organizații au definite rolurile prin textele legale fondatoare, dar își pot asuma și misiuni complementare care să fie orientate spre atingerea scopurilor mandatate.

După complexitatea misiunilor pe care și le asumă

O a doua clasificare s-ar putea face după complexitatea misiunilor pe care diferitele organizații și le asumă: aceste pot fi misiuni unice, simple sau misiuni complexe care acoperă un întreg câmp profesional.

arh. Șerban Țigănaș, președintele Ordinului Arhitecților din România

Din prima categorie fac parte, spre exemplu, registrele de evidență a accesului în profesie sau organizațiile care se referă la promovarea și poziționarea unei anumite categorii din cadrul unei profesii (de exemplu, pentru prima categorie Registrul Urbanistilor din România sau Uniunea Femeilor Arhitect din România, pentru al doilea). Din a doua categorie fac parte organizațiile care își propun să abordeze probleme cumulate ale culturii mediului construit, ale legislației și dezvoltării profesionale continue, ale relațiilor internaționale

și mobilității profesioniștilor și ale pieței specifice.

Participare obligatorie sau facultativă

O altă perspectivă este aceea a obligativității de a fi membru al unei organizații pentru a practica o profesie în formula responsabilă, sau cu drept de semnătură, ca să folosim locuțiunea folosită în România, sau participarea opțională, facultativă, ca membru în anumite organizații.

Evident că aici putem observa ca primă categorie, cea obligatorie, Ordinul Arhitecților, Registrul

Urbaniștilor, iar din a doua, putem distinge între organizații care sunt accesibile tuturor celor care îndeplinesc condițiile sau, mai rar, organizații care acceptă doar acei membri care s-au distins în carieră, conturând o elită profesională în care trebuie să fii invitat.

Deși această formulă, pe care o putem compara cu o academie, a existat în România și este încă semnificativă în țări cu tradiție, la noi a dispărut practic criteriul excelenței. Această formulă de club al elitelor o introduc însă în următoarea clasificare, a treia.

Aici distingem între organizații ale persoanelor care au un titlu profesional, organizațiile sindicale și cele patronale, plus cluburile de excelență, pe care le aminateam mai sus. Această distincție e fundamentală și din păcate stă la baza celor mai multe confuzii. Mulți membri ai unor organizații se așteaptă la o relație directă de apărare a intereselor personale, mai ales legate de câștigurile economice, la protejarea pieței, la augmentarea nivelului câștigurilor, fie că sunt salariale, fie că rezultă din prețuri practicate. Confuzia apare mai ales la practicanții profesiiilor reglementate, dintre care mulți nu înțeleg că în cazul în care fac parte dintr-o organizație al cărei profil este conturat printr-o lege, aceasta nu poate să își stabilească obiectivele după interesele membrilor, ci după cele ale profesiei, care nu pot fi în niciun caz suma sau rezultanta intereselor membrilor. Direcțiile unei astfel de organizații sunt date de interesul public, bineînțeles discutat și explicat de către membri, dar nu în mod exclusiv.

Diverse alte forme de organizare

Alte forme de organizare pornesc de la genuri și categorii de vârstă, sau perioade ale carierei. Putem găsi astfel organizații de profesioniști femei, organizații pentru tineri profesioniști, indiferent cum sunt definiți aceștia printr-un plafon de vârstă de 30, 35 sau 40 de ani, de regulă sau organizații de studenți sau

alumni. Aici lucrurile sunt destul de clare din punctul de vedere al obiectivelor și al modului de operare posibil.

Există și organizații ale funcționarilor publici care ocupă o anumită poziție, cum ar fi cea a arhitecților șefi de județe sau cea a arhitecților șefi de municipii și orașe. Acestea încearcă să își aducă aportul la definirea și consolidarea statutului profesional al funcției respective și interacțiunea cu celelalte categorii profesionale din domeniul abordat. Din păcate, uneori se întâmplă ca aceste organizații să datoreze foarte multă energie fondatorilor lor, iar când eventual aceștia nu mai ocupă funcția respectivă, organizația să își reducă impactul sau să rămână tributară personalității celui în cauză.

Altă clasificare a organizațiilor poate porni de la condiția membrilor, care pot fi persoane, firme, birouri sau diferite entități juridice sau chiar alte asociații. Cea de-a doua formulă este prezentă deocamdată incipient în România, dar este foarte întâlnită mai cu seamă în țările scandinave.

În ceea ce privește formula de asociație de asociații, aceasta se întâlnește mai ales la organizațiile internaționale. Câteva exemple ar fi UIA, Uniunea Internațională a Arhitecților, ACE, Consiliul Arhitecților din Europa, IFLA, Federația Internațională a Peisagiștilor și altele.

Și pentru că am pomenit acoperirea teritorială, e momentul să menționez existența unor organizații la nivel local, regional, național sau regional, în sens internațional. Există și organizații globale, precum UIA, menționată anterior. Organizațiile regionale sunt alcătuite pe criterii diferite de apartenență la bazine economice, cum ar fi UMAR, Uniunea Arhitecților din Regiunea Mării Mediterane, spre exemplu, sau FABSR, Forumul Arhitecților din Regiunea Mării Negre.

Pe lângă acestea există și organizații care se mapează pe fostele imperii coloniale devenite

comunități culturale, cum ar fi cele care se suprapun Commonwealth-ului sau cele ale vorbitorilor de limbă portugheză, pentru a oferi câteva exemple. O altă structurare ține cont de deținerea unei singure calificări sau titlu profesional, sau chiar o specializare într-un domeniu, cum ar fi AICPS, Asociația Inginerilor Proiectanți de Structuri, spre exemplu, sau a unor organizații care înscriu ca membri mai multe categorii profesionale înrudite, cum ar fi Ordinul Arhitecților din România sau Uniunea Națională a Restauratorilor de Monumente. OAR înscrie arhitecți, conductori arhitecți, urbaniști și în curând și arhitecți de interior, iar UNMR înscrie atât experți, cât și meșteri, firme și producători din domeniul conservării și restaurării monumentelor. O ultimă privire poate fi asupra modului de participare prin contribuții financiare la aceste organizații. Putem avea organizații cu cotizație, de regulă anuală fixă, pentru toți membri sau pe categorii de membri, organizații cu cotizații care depind de cifra de afaceri sau de elemente de performanță economică sau organizații în care participarea este voluntară și gratuită.

Pentru organizațiile internaționale se folosesc formule care țin cont de numărul total de membri al organizațiilor naționale din care sunt constituite, de starea economiei statului respectiv și de anumite corecții cu puterea de cumpărare, pentru a face comparații relevante, pe bază de date internaționale certe, oficiale.

Rezultatul activității organizațiilor

Cu ce se ocupă și care sunt rezultatele activității unor astfel de organizații, așa cum am văzut foarte diferite? Cele mai importante contribuții sunt cred cele care se referă la reglementarea legislativă și normativă a diferitelor domenii și profesii. Aceasta se face prin participarea la grupuri de lucru generate de ministere și instituții ale statului, cu atribuții în

zone de reglementare, opinii și amendamente în cadrul proceselor de consultare publică și profesională, impuse prin lege, reacții publice, declarații, manifeste, poziții, petiții exprimate pentru diferite probleme. Organizațiile mandatează membri profesioniști pentru diferite jurii și comisii, pentru procesele de avizare ale documentațiilor din construcții și pentru comisiile de achiziții publice care se constituie din profesioniști, conform legilor.

Multe dintre organizații oferă diferite servicii de natură socială, profesională, juridică sau programe de dezvoltare profesională continuă. Unele organizații promovează și premiază excelența profesională prin premii și distincții periodice, care devin tradiționale și repute în anumite profesii, în care acest lucru se face riguros și serios.

Organizațiile elaborează și promovează ghiduri de bune practici, orientate spre membri lor și uneori spre clientela diferitelor profesii, nu de puține ori lipsită de rețetele de care are nevoie pentru a contracta serviciile oferite. Nu în ultimul rând, astfel de organizații lucrează la realizarea unor sisteme de certificare, fie a competențelor profesionale ale specialiștilor, fie ale entităților juridice, respectiv ale firmelor sau a produselor acestora, servicii, bunuri sau altele.

Cele mai spinoase probleme

Care sunt problemele cele mai spinoase cu care se confruntă organizațiile profesionale? Iată o întrebare legitimă care ar putea pune laolaltă diferitele asociații, pentru a observa convergențele și diferențele și pentru a inspira colaborări eficiente. Acestea sunt în general probleme legate de calitatea serviciilor prestate de proprii membri, probleme de concurență, probleme legate de nivelul onorariilor din piață, eventuale discriminări sau obstacole în calea celor care acced în profesie, cadrul legislativ, mobilitatea internațională

a profesioniștilor, recunoașterea titlurilor și competențelor în alte state, probleme de "proaste practici" și încălcări a eticii profesionale.

Problemele comune poate ale multor astfel de organizații țin în general de tendințele de de-reglementare, în special din Uniunea Europeană, neo-liberalismul impus de reglementările comunitare care s-a constatat că nu poate regla singur cererea și oferta din piețele specifice, modurile de operare și comportamentele din piețele subpopulate cu profesioniști sau dipotrivă, suprapopulate.

În concluzie,

După o experiență care se apropie rapid de trei decenii de organizații profesionale în mediul

românesc recent, necontrolat (total) de stat și de mediul politic, pot să spun că relevanța acestora este dependentă de perioadele prin care trece România sub toate aspectele.

Societatea românească, mediul economic și profesional, instituțiile statului și administrațiile publice sunt în interacțiuni și interdependențe fără de care nu se pot dezvolta procesele construirii.

Rezultatele colaborării și inițiativelor au diferit enorm de la o perioadă la alta, depinzând substanțial de mediul politic, de cultura profesională și de starea economică prin care a trecut România. Cel mai mult au diferit rezultatele în funcție de aportul unor lideri, în general personalități din domeniile lor, atunci când rezultatele au fost

bune sau de anumiți actori politici, fie când rezultatele au fost bune, prin contribuția acestora, fie când s-au adoptat soluții nefaste, tot prin acțiunile acestora, de cele mai multe ori lipsite de viziune echilibrată și doar corective sau mai rău, urmărind interese de grup.

Viitorul nu este cunoscut și evoluțiile sunt pentru toți neliniare. Totuși, putem observa că de maldăile societății românești suferă toată lumea, profesioniștii din construcții nefăcând excepție. Manipulările pe bază de știri false, comportamentul lipsit de etică, concurența neloială, conflictele de interese, deturnarea valorilor, rezultatele unui sistem de educație și formare profesională decăzut și altele, sunt cunoscute. Pentru toate acestea nu există soluții

miraculoase ci doar o viziune clară și o consecvență în urmărirea acesteia pot conduce la rezultate. Dar, se pare că tocmai acestea sunt cel mai greu de formulat și mai ales de acceptat de cei care nu reușesc să acționeze decât în limitele intereselor proprii, cu orizonturi nu prea înalte.

Depresia din rândul societății nu ocolește domeniul profesioniștilor construcțiilor nici măcar în perioadele de avânt economic relativ, pentru că în România nu putem vorbi de altceva.

Ce e de făcut? De data asta spun doar atât: e nevoie de ierarhii care ale valorilor, altfel totul se năruie, trece prin stomac și acolo rămâne, fără măcar să producă sațietate până mai târziu de a doua zi. ■

Găsiți angajatul potrivit prin intermediul ARENA Construcțiilor!

Publicați anunțurile de recrutare în ARENA Construcțiilor în rubrica TopJobs și găsiți rapid cei mai potriviți angajați

Pentru că accesați prin noi un segment **clar definit** de persoane din sectorul construcțiilor.

ARENA Construcțiilor are cel mai mare număr de cititori dintre publicațiile de specialitate, peste 60.000 de cititori lunar, potrivit Google Analytics. Cititorii ARENA Construcțiilor sunt persoane care activează în domeniul construcțiilor, precum: ingineri, proiectanți, diriginți de șantier, arhitecți, topografi etc.

Vă propunem să beneficiați de oferta specială de promovare a anunțurilor de angajare pe www.arenaconstruct.ro în rubrica TopJobs în construcții din ARENA Construcțiilor.

Beneficiați de:

Segment clar conturat de persoane cărora vă adresați - anunțul dvs de angajare ajunge la un număr lunar de **peste 60.000 de cititori** din domeniul construcțiilor/instalații și imobiliare

Prețuri foarte avantajoase!

Ofertă specială: pentru publicarea a 3 anunțuri de angajare – prețul per anunț este numai **20 euro+TVA**

Oferta specială este valabilă numai pentru comenzile achitate până la 31 august 2018!

Preț standard: Prețul pentru publicarea unui anunț (text, logo, link-uri), timp de 30 de zile este de **40 euro+TVA**

Contactați-ne la tel: 0735 010 169, 021-222.97.67, e-mail: anunturi@arenaconstruct.ro
www.arenaconstruct.ro